

8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimintakertomus v:ltä 1941 sisälsi seuraavaa:

Toiminta ja viranhaltijat. Maatalousosaston toimintatavassa ei tapahtunut mitään muutoksia kertomusvuoden aikana. Osaston virkailijakuntaan kuuluivat kaupunginagronoomi, kaupunginagronoominapulainen, toimistoapulainen ja metsänvartija sekä kaupunginmetsänhoitaja, jonka toimion sopimuspalkkainen sivutoimi. Kaupunginagronoominapulainen T. Toukomaan oli edelleen alkuvuoden aikana maatalousministeriön määräyksestä pika-asutustöissä ja sitten sotapalveluksessa vuoden loppuun, joten hän ei käytännössä tehnyt maatalousosaston töitä kuin aivan nimeksi. Toimistoapulainen T. Jussila oli lottakomennuksella suurimman osan sota-aikaa.

Maatilat. Maatalousosaston kertomusvuonna hoitamien ja sen valvonnan alaisina olevien tilojen ja tilusryhmien nimet ja viljelysalat olivat seuraavat:

Tilusryhmä	Omassa viljelyksessä, ha	Omallä väellä, ha	Tilapäisesti vuokralla, ha	Varsinaisia vuokra-alueita, ha	Yhteensä, ha
Tuomarinkylä	332.1	2.4	1.5	22.9	358.9
Pukinmäki	195.5	2.1	7.1	182.8	387.5
Tali	133.5	1.4	19.1	33.9	187.9
Tomtbacka.....	176.6	1.4	0.3	0.6	178.9
Fallkulla	87.6	1.2	12.3	6.6	107.7
Puodinkylä	141.4	1.5	12.8	41.8	197.5
Kaarela	—	—	—	98.5	98.5
Korpas	—	—	—	109.5	109.5
Herttoniemi	—	—	—	108.1	108.1
Tuurholma	—	—	—	17.5	17.5
Stansvik	—	—	—	14.0	14.0
Viikinmäki	—	—	—	56.7	56.7
Leppävaara	—	—	—	136.0	136.0
Yhteensä	1,066.7	10.0	53.1	828.9	1,958.7

Oulunkylän pellot on kuten ennenkin laskettu Pukinmäen tiluksiin kuuluviksi. Mitään suuria muutoksia ei kertomusvuonna sattunut. Talin pellot pienenevät jatkuvasti, kun teollisuusalue laajenee ja invaliidikylällekkin järjestetään lisämaata. Tuomarinkylän vuokra-alueita on pienentänyt Paloheinän asutusalue, vaikka asutusalueelta ei maata ole yhtään myyty. Etelä-Herttoniemen vuokra-alueet pienenevät jatkuvasti teollisuusalueen laajenemisen vuoksi.

Viljelysjärjestelmä. Omassa viljelyksessä olevia pelloja viljeltiin seuraavasti:

	Tuomarinkylässä		Pukinmäessä		Talissa		Tomtbackassa		Fallkullassa		Puodinkylässä		Yhteensä	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Kesantoa	15.3	4.6	4.0	2.0	5.7	4.3	9.2	5.2	12.0	13.7	2.2	1.5	48.4	4.5
Ruista	10.7	3.2	6.1	3.1	13.2	9.9	6.8	3.9	6.7	7.7	16.7	11.8	60.2	5.6
Syysvehnää	9.3	2.8	11.9	6.1	—	—	4.1	2.3	—	—	—	—	25.3	2.4
Kevätvehnää	59.2	17.8	26.7	13.7	12.7	9.5	26.8	15.2	—	—	25.0	17.7	150.4	14.1
Ohraa	40.9	12.3	21.7	11.1	7.3	5.5	26.5	15.0	—	—	12.6	8.9	109.0	10.2
Kauraa, hernettä vihantarehua	69.7	21.0	22.9	11.7	33.3	24.9	35.4	20.0	22.1	25.2	42.8	30.3	226.2	21.2
Perunoita	13.8	4.2	14.0	7.2	9.7	7.2	6.2	3.5	7.2	8.2	7.3	5.2	58.2	5.5
Juuriskasveja	2.3	0.7	4.5	2.3	3.3	2.5	1.0	0.6	1.3	1.5	—	—	12.4	1.2
Puutarhaa	—	—	3.7	1.9	—	—	—	—	3.7	4.2	0.5	0.3	7.9	0.7
Heinää	99.0	22.8	61.1	31.2	48.3	36.2	60.6	34.3	25.4	29.0	31.9	22.6	326.3	30.6
Laidunta	11.9	3.6	18.9	9.7	—	—	—	—	9.2	10.5	2.4	1.7	42.4	4.0
Yhteensä	332.1	100.0	195.5	100.0	133.5	100.0	176.6	100.0	87.6	100.0	141.4	100.0	1,066.7	100.0

Kesantoala oli pienennetty aivan niin pieneksi kun se maanviljelysteknillisistä syistä oli mahdollista. Leipävilja-ala oli kertomusvuonna suhteellisesti sama kuin v. 1940 eli noin kolmasosa peltoalasta. Peruna-ala suureni edelleen ollen se jo suhteellisesti suurempi kuin suurtiloilla yleensä. Juurikasvialat olivat edelleen melko pienet pääasiassa sen takia että karjaa oli vähän. Ihmisille kelpaavia juurikkaita, kuten lanttuja, ei voinut syöttää eläimille kuten ennen. Heinäalat olivat suunnilleen samankokoiset kuin ennen ja suhteellisen pienet tavallisiin suurtiloihin nähden, n. 30 % koko viljelysalasta.

Mitä eroavaisuuksiin eri tilojen viljelyksiin nähden tulee, niin on huomattavaa, että Pukinmäen ja Tuomarinkylän tilat ovat olleet kaupungilla siksi kauan, että ne noudatettujen viljelystapojen avulla ovat kehittyneet sellaisiksi, että niitä voidaan viljellä melko voimaperäisesti. Tomtbackassa on osa peltoja hankalan matkan takana ja pohjoisrinteillä. Fallkullan maat ovat suomaan luontoisia miltei kokonaan eikä tila ole yhtenäinen eikä aikaisemmin niin viljelty, että maanparannuksia olisi ensinkään tehty. Tali on varsin hajanainen ja sen paraat pellot, mitkä muuten ovat talon lähellä, oli luovutettu muille golfikentäksi, siirtolapuutarhaksi ja rakennustoimiston taimitarhaksi. Pitäjänmäen aseman takana olevat pellot ovat hankalan matkan takana ja alunpitäen huononlaatuiseksi, m.m. hallanarkojakin. Parhaat osat näistä pelloista on luovutettu invalidikyläksi. Puodinkylän pellot ovat olleet ryöstöviljelyksessä aikaisemmin. Viljelystä haittasi erikoisesti kevätkylvöjen myöhästyminen, kun pellot eivät kuivuneet ajoissa osittain sen takia, että maantie toimi tavallaan patona. Kummallista on että Talissa ja Puodinkylässä on erittäin happamia maita, ollen ph-luku jopa alle 4. Vehnän, ohran ja apilan menestyminen on hyvin sattuman varassa. Näillä tiloilla haittaa elonkorjuuta syyskosteus.

Kylvöt. Tärkeimmät kylvöt olivat seuraavat:

	Tuomarinkylässä	Pukinmäessä	Talissa	Tomtbackassa	Fallkullassa	Puodinkylässä	Yhteensä
Ruista	3,100	1,475	2,450	1,100	1,995	1,325	11,445
Syysvehnää	1,925	2,260	400	750	—	—	5,335
Kevätvehnää	17,010	7,620	3,975	8,253	—	8,300	45,158
Ohraa	11,050	4,340	1,610	7,450	—	3,320	27,770
Kauraa	15,870	5,850	7,675	8,890	5,575	11,760	55,620
Perunoita	35,897	52,043	21,488	14,300	24,300	21,900	169,928

Sadot. Kertomusvuoden sadot eivät ensinkään olleet normaalisia. Vuoden kuivuus ja talven kovuus haittasivat viljelystä paljon. Lisäksi apulantain puute alkoi jo tuntua maassa. Syysviljat antoivat tyydyttävän sadon, mutta kevätiljain sato oli entisiin satoihin verraten huono. Perunasato oli melkein tavallinen, mutta ei tietenkään verrattavissa v:n 1940 satoon, joka oli ennätyksellinen. Heinäsato ei ollut hyvä, mutta kuitenkin lähellä tavallista satoa ja parempi kuin kahden edellisen vuoden, jotka olivat heikot. Superfosfaatin puute aiheutti satojen heikentymistä, ensi sijassa Puodinkylässä ja Talissa, mitkä tilat eivät olleet saaneet niin paljon fosforihappoa, että sitä olisi varastoitunut. Happamuus ja kalkinpuute alensivat lisäksi satoa. Tärkeimmät kertomusvuoden kokonaisadot ja hehtaarisadot selviävät seuraavasta yhdistelmästä:

	Tuomarinkylässä	Pukinmäessä	Talissa	Tomtbackassa	Fallkullassa	Puodinkylässä	Yhteensä
Kaikkiaan, kg							
Ruista	26,130	12,429	24,727	12,074	18,125	27,360	120,845
Syysvehnää	27,408	27,408	—	6,186	—	—	61,002
Kevätvehnää	73,140	35,538	14,858	26,003	—	22,700	172,239
Ohraa	70,625	29,549	11,415	35,184	—	10,980	157,753
Kauraa	105,750	41,539	55,850	30,575	32,965	45,000	311,679
Perunoita	165,124	184,812	136,050	66,275	80,558	63,000	695,819
Lanttuja	22,800	83,567	50,750	5,500	11,180	—	173,797
Rehujuurikkaita	27,000	48,000	—	—	12,500	—	87,500
Heinää	284,000	169,350	137,500	166,362	56,100	90,000	903,312
Hehtaaria kohden, kg							
Ruista	2,449	2,044	1,868	1,770	2,705	1,642	2,008
Syysvehnää	2,947	2,294	—	1,501	—	—	2,404
Kevätvehnää	1,237	1,330	1,167	970	—	910	1,145
Ohraa	1,725	1,363	1,570	1,330	—	867	1,447
Kauraa	1,511	1,843	1,735	916	1,600	1,051	1,409
Perunoita	11,966	13,163	14,084	10,690	11,189	8,690	11,966
Lanttuja	24,800	41,800	28,200	5,500	22,400	—	28,000
Rehujuurikkaita	19,150	24,000	—	—	10,000	—	18,670
Heinää	2,867	2,774	2,847	2,744	2,209	2,820	2,768

Lannoitus. Kertomusvuonna lannoitteiden käyttö oli seuraava:

Tilusryhmä	Karjanlanta, tonnia	Kaupunginlanta, tonnia	Salpietaria, kg	Ammoniumsulfaattia, kg	Fosfaatinapulanta, kg	Kali-suolaa, kg	Y-lannosta, kg
Tuomarinkylä	643	—	2,500	10,600	13,000	7,800	3,000
Pukinmäki ...	480	60	2,500	8,000	9,500	7,000	3,000
Tali	297	475	2,200	1,900	5,000	2,200	1,000
Tomtbacka ...	420	—	1,300	13,200	8,100	1,300	1,400
Fallkulla	748	—	1,600	7,900	6,080	1,300	—
Puodinkylä ...	112	—	4,000	3,900	6,700	850	5,500
Yhteensä	2,700	535	14,100	45,500	48,380	20,450	13,900

Lantavettä käytettiin jonkin verran. Maanparannusaineina käytettiin mutaa Fallkullassa, Pukinmäessä ja Tuomarinkylässä vastaavasti 414,

536 ja 568, yhteensä 1,518 kuormaa. Kalkkikivijauhoa kylvettiin Puodinkylässä 4,000 kg.

Työväki. Vakinaista työväkeä oli kertomusvuonna seuraavasti:

Tilusryhmä	Työnjohtajia		Muonamiehiä		Naishoitoajia		Yhteensä	
	1/1	31/12	1/1	31/12	1/1	31/12	1/1	31/12
Tuomarinkylä	3	2	22	22	1	1	26	25
Pukinmäki	4	4	15	14	3	3	22	21
Tali	1	1	12	12	—	—	13	13
Tomtbacka	2	2	12	12	—	—	14	14
Fallkulla	2	2	7	7	2	1	11	10
Puodinkylä	1	1	10	8	—	—	11	9
Metsänhoito	2	2	1	1	—	—	3	3
Yhteensä	15	14	79	76	6	5	100	95

Miehiä oli sodassa vaihtelevia määriä. Työnjohtajia joutui sotaan heti 7; vain 3 varsinaista maanviljelystyönjohtajaa jäi kotiin. Mutta vuoden lopussa näitä oli sodassa vain 2. Edellä olevassa luettelossa on työnjohtajiksi merkitty vuoden alussa 8 maanviljelystyönjohtajaa, 2 puutarhuria, karjakko, karjanhoitaja, sianhoitaja ja 2 metsänvartijaa. Sodan alkaessa ei Tuomarinkylässä ollut, kuten tavallisesti, apulaistyönjohtajaa eikä seläistä ollut vuoden lopullakaan. Kertomusvuoden aikana oli koko ajan sodassa vain Pukinmäen puutarhuri ja Tomtbackan sianhoitaja. Muonamiesten sodassa olosta oli eniten haittaa sen takia, että toinen seppä ja traktorinajajat olivat sotapalveluksessa.

Hevoset. Hevosia oli vuoden alussa 81 ja vuoden lopussa 82, joista 32 oli sodassa. Eri tiloille hevoset jakautuivat seuraavasti:

Tilusryhmä	Kaikkiaan			100 ha:n peltoalaa kohden	
	1/1	31/12	niistä sodassa	1/1	1) 31/12
Tuomarinkylä	24	23	9	7.2	4.2
Pukinmäki	16	15	7	8.0	3.0
Tali	10	10	4	6.9	4.4
Tomtbacka	13	15	5	7.7	5.6
Fallkulla	6	8	1	6.2	7.9
Puodinkylä	12	11	6	7.9	3.5
Yhteensä	81	82	32	7.4	4.6

Edellä mainittujen hevosten lisäksi oli 11 varsaa vuoden alussa ja 9 varsaa vuoden lopussa. Kun sotaan vietiin 32 hevosta, jotka tietenkin olivat tilojen parhaita, niin itsestään on selvää, että elonkorjuu, syysmuokaus ja tavarain kuljetus oli varsin vaikeata. Autot oli luovutettu puolustuslaitokseen.

Karjatalous. Lehmien keskimääräinen luku ja koko karjan keskimääräinen tuotanto kertomusvuonna päättyneellä tarkastuskaudella oli seuraava:

1) Sodassa olevat hevoset poisluettuina.

Tilusryhmä	Lehmien luku	Maitoa, kg	Rasva- %
Tuomarinkylä	26.4	2,870	4.8
Pukinmäki	42.8	3,127	4.0
Fallkulla	14.2	3,498	4.1

Eri rehulajien käyttö tarkastusvuonna oli kokonaismäärään verraten prosenteissa seuraava:

Rehulaji	Tuomarinkylässä	Pukinmäessä	Fallkullassa
Öljyväkirehua	0.9	1.7	5.0
Muuta väkirehua	20.8	21.6	19.2
Heiniä	23.2	17.0	12.1
Olkia	7.8	12.4	15.1
Tuoretta rehua	14.1	11.2	14.6
Laidunta	33.7	36.1	34.0

Ruokintamuutokset entiseen nähden johtuivat v:n 1940 huonohkosta heinäsadosta, öljyväkirehujen puutteesta ja sotatilasta. Maitomäärät eivät kuitenkaan kyseisenä vuonna laskeneet paljoakaan. Ruokintavaikeuksien vuoksi muodostui laidunkausi pitemmäksi kuin tavallista. Olkien käyttöä lisättiin huolimatta öljyväkirehujen puutteesta, koska heiniä ei voinut käyttää runsaasti ja koska lehmien ummassa oloaika talvella ei koetettu pitää lyhyenä. Tuorerehua voitiin Pukinmäessä ja Fallkullassa saada käyttöön tavallista enemmän.

Sikatalous. Kertomusvuonna hoidettiin sikoja Talin ja Tomtbackan tiloilla. Tammikuun 1 p:nä ja joulukuun 31 p:nä suoritettussa eläinten laskennassa sikoja oli seuraavasti:

	Tallissa		Tomtbackassa		Yhteensä	
	1/1	31/12	1/1	31/12	1/1	31/12
Karjuja	2	2	2	1	4	3
Emakoita	27	22	21	17	48	39
Nuoria sikoja	—	8	23	20	23	28
Porsaita	13	19	12	36	25	55
Yhteensä	42	51	58	74	100	125

Kirjanpito ja taloudellinen tulos. Kameraalisen kirjanpidon mukaan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tuloerät	Mk
Tulot maatalousosaston hoitamista tiloista	10,698,924
Vuokralle annettujen tilojen vuokramaksut y.m.	336,770
Yhteensä	11,035,694
Menoerät	
Sääntöpalkkaiset virat	208,949
Tilapäistä työvoimaa	2,679,601
Vuokra, toimiston, tilityserä	7,200
Lämpö »	1,500
Valaistus »	1,497
Siivoaminen »	1,500
Puhtaanapito	8,728
Kaluston hankinta	307,216

Menoerät	Mk
Kaluston kunnossapito	180,555
Tarverahat	11,379
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet (eläinten)	4,570
Metsänhoito (metsänhoitaja)	11,601
Tallit	519,903
Navetat ja sikalat	738,732
Maanviljelys	1,205,975
Verot ja vakuutusmaksut	193,115
Rakennukset	185,700
Puistojen kunnossapito.....	—
Korot konttokuranttitilistä kaupunginkassaan	64,116
Poistot	3,200
Yhteensä	6,335,037

Kertomusvuoden tuloksena oli siis 4,700,656: 90 mk ylijäämää. Jos konttokuranttitilin korot jätetään pois, niin on kertomusvuoden koroton ylijäämä 4,764,772: 90 mk, v:n 1940 vastaavan luvun ollessa 5,703,307: 90 mk. Kertomusvuoden rasitukseton ylijäämä ilman veroja y.m.s. yleisluontoisia menoja ja ilman korkoja oli 4,957,887: 85 mk oltuaan v. 1940 5,882,659: 20 mk. Eri tilain ja metsätalouden puhdas tuotto taloudellisen kirjanpidon mukaan, kun korkoja ei oteta huomioon, oli seuraava:

Tilusryhmä	Maataloudesta, mk	Maanvuok- rauksesta, mk	Rakennusten vuokrauksesta, mk	Yhteensä, mk
Tuomarinkylä	1,218,697	14,089	991	1,233,777
Pukinmäki	521,849	96,336	25,865	644,050
Tali	682,858	38,462	45,989	767,309
Tomtbacka	530,352	330	—1,756	528,926
Fallkulla	136,433	5,207	13,346	154,986
Puodinkylä	392,690	11,901	30,594	435,185
Kaarela	—	34,490	5,469	39,959
Korpas	—	4,283	10,449	14,732
Herttoniemi	—	104,920	—	104,920
Tuurholma	—	25,707	—	25,707
Stansvik	—	5,422	—	5,422
Viikinmäki	—	27,415	2,086	29,501
Leppävaara	—	34,318	—	34,318
Yhteensä	3,482,879	402,880	133,033	4,018,792
Metsätalous	—	—	—	1,249,467
Kaikkiaan	3,482,879	402,880	133,033	5,268,259

Kaupungeodeetin antama toimintakertomus v:lta 1941 oli seuraavan sisältöinen:

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston henkilökunnan muodostivat kaupungeodeetti, apulaisgeodeetti, 3 insinööriä, 3 vaakitsijaa, 1 tilapäinen vaakitsija, 8 piirtäjää, 10 tilapäistä piirtäjää, 3 piirtäjäharjoittelijaa ja apulaisvahtimestari. Kaupungeodeetti, insinöörit, vaakitsijat,

11 piirtäjää, piirtäjäharjoittelijat ja apulaisvahtimestari joutuivat kesäkuun 16 p:n jälkeen sotapalvelukseen ja 1 naispiirtäjä erosi. Osastolle jäi työskentelemään ainoastaan apulaisgeodeetti, 1 miespiirtäjä ja 5 naispiirtäjää, joten useat työt joutuivat seisaukseen.

Osaston hoidossa olevan tonttikirjan pitämisestä aiheutuvien tehtävien lisäksi suoritettiin osastolla kertomusvuonna seuraavat työt: 103 tontinmittausta, joista 1 kaupungin tarpeisiin; 71 kivijalankatselmusta, joista 2 kaupungin tarpeisiin; 7 tonttirajan paalutusta; 4 korkeusmäärittelyä; 71 tonttikartan otetta, joista 4 kaupungin tarpeisiin; 439 otetta ja jäljennöstä tonttikirjasta; 186 karttapiirrosta ja jäljennöstä, joista 143 kaupungin tarpeisiin; 29 tonttijakokarttaa; 57 rakennuspalstan paalutusta kaupungin ulkopuolella, joista palstoista 52 sijaitsi Marttilan omakoti-alueella, 2 Pitäjänmäen ja 3 Herttoniemen tehdasalueella; sekä 72 kirjelmää ja lausuntoa.

Osaston muusta toiminnasta mainittakoon seuraavaa:

Kaupungin ja sen ympäristön kiintopisteiden täydennys jatkui sekä kaupungissa että Degerössä ja Leppävaarassa sekä Lauttasaaressa. Kolmiopisteiden rakentaminen ja havainto keskeytyi. Monikulmiomittauksen yhteydessä on rakennettu ja havaittu 360 uutta monikulmiopistettä, havaittu kulmat 97 pisteelle ja mitattu monikulmiosivuja n. 45,700 m.

Kartoitusta mittakaavassa 1: 500 on suoritettu Leppävaarassa n. 150 ha, Oulunkylässä n. 10 ha, Puodinkylässä n. 10 ha ja Lauttasaaressa n. 5 ha eli yhteensä 175 ha.

Pintavaakitusta on suoritettu Leppävaaran ja Lauttasaaren kartoitusalueella.

Maan laadun tutkimuksia on suoritettu Pikku-Huopalahdessa, Pirkkolassa, Leppävaarassa, Haagassa ja Pitäjänmäellä, yhteensä 304 pisteessä.

Sisätoinä on kertomusvuonna suoritettu 496 monikulmiopisteen koordinaattilaskut. Mittakaavassa 1: 500 olevia karttalehtiä on piirretty 810 ha:n suuruiselta alueelta. Tonttien myyntilistan laatimista varten on suoritettu kuutio- ja pinta-ala laskelmat.

Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta v. 1941 annettu kertomus sisälsi seuraavaa:

Kertomusvuonna asuntojen lukumäärä pysyi muuttumattomana samoin kuin vuokratkin.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kaikkien kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden sekä niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä v:n 1941 lopussa:

Asutoryhmä	Huoneistoja	Huoneita	Niissä asuvia kalkkiaan	Henkilöitä huonetta kohden
Hietaniemenkatu	66	77	202	2.6
Kirstinkatu	39	42	140	3.3
Somerontie	155	160	496	3.1
Kangasalan tie	239	240	881	3.7
Karstulantie	334	502	1,402	2.8
Sammattintie	48	72	215	3.0
Mäkelänkatu	86	173	411	2.4
Kaikki asunnot	967	1,266	3,747	3.0

Vastaava asukasluku v. 1940 oli 3,801 ja henkilöluku huonetta kohden 3. o.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden menoarvioon kunnallisia työväen-asuntoja varten merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavasta taulukosta ¹⁾:

	Määräraha, mk	Kustannukset tilien mukaan, mk
Sääntöpalkkaiset virat	167,136	203,820: 75
Tilapäinen työvoima	38,688	38,210: 75
Kesälomasijaiset	5,680	5,415: —
Vuokra	98,780	98,780: —
Lämpö	19,423	20,382: 50
Valaistus	43,160	47,678: 45
Siivoaminen	1,800	1,193: 50
Vedenkulutus	157,520	148,568: 90
Puhtaanapito	152,700	147,185: 45
Kaluston hankinta	800	738: 60
Kaluston kunnossapito	4,740	4,524: 95
Kasvatustoiminta	10,000	2,251: 65
Korjaukset	224,220	157,893: 20
Yhteensä	924,647	876,643: 70

Eri asuntoryhmien kesken kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Asuntoryhmä	Mk	Asuntoryhmä	Mk
Hietaniemenkatu	87,733: 95	Sammattintie	34,409: 70
Kirstinkatu	34,735: 10	Kangasalan tie 11, isän- nöitsijän huoneisto ...	18,510: 50
Somerontie	94,455: 95	Yhteensä	801,484: 40
Kangasalan tie	122,843: 40		
Karstulantie	199,352: 50	Kerhotoiminta	62,139: 30
Mäkelänkatu	209,443: 30	Lastenseimen vuokra ...	13,020: —
		Kaikkiaan	876,643: 70

Vuokrasaatavia oli edellisestä vuodesta siirretty 359,380: 55 mk, josta 460 mk v:sta 1938, 12,702: 50 mk v:sta 1939 ja 346,218: 05 mk v:sta 1940. Kertomusvuoden vuokrat arvioitiin 3,323,148 mk:ksi, joten talousarvioon merkittiin tuloja yhteensä 3,682,528: 55 mk. V:n 1941 kuluessa maksettiin v:n 1939 jäämiä 3,065 mk ja v:n 1940 jäämiä 287,170: 30 mk, joten yhteensä maksettiin jäämiä 290,235: 30 mk. V:n 1940 jäämiä poistettiin 1,152: 75 mk ja v:n 1941 jäämiä 7,583: 65 mk. V:een 1942 siirrettiin 359,735 mk, josta 460 mk v:sta 1938, 9,637: 50 mk v:sta 1939 ja 57,895 mk v:sta 1940 sekä v:n 1941 jäämä 291,742: 50 mk. Vuokria maksettiin 3,022,680: 85 mk.

¹⁾ Isännöitsijän palkka sekä muut yhteiset hallintokustannukset merkitään kiinteistötoimiston tilille eivätkä sisälly tähän yhdistelmään. Taulukossa olevaan vuokraeraan sisältyy kerhohuoneiston vuokramenoja 33,600 mk ja lastenseimen vuokramenoja 13,020 mk. Korjauskustannuksiin eivät sisälly rakennusten ulkokorjauksista aiheutuneet menot.

Kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston eri toiminta-aloihin jakautuva toimintakertomus v:ltä 1941 sisälsi seuraavaa:

Urheilutoiminta. Talviurheilu. Talvella 1940/41 kunnalla oli 13 omaa luistinrataaalla mainituissa paikoissa pinta-alojen ollessa seuraavat:

	Pinta-ala, m ²		Pinta-ala, m ²
Eläintarhassa	11,700	Niittykadun varrella	750
Käpylässä	8,200	Suomenlinnassa	1,200
Vallilassa	4,800	Neitsytpolun varrella	450
Sepänkadun varrella	2,000	Soutustadionilla	8,400
Siltavuorenrannassa	2,100	Hietalahden altaassa	4,000
Runeberginkadun varrella ..	1,225	Katajanokan rannassa	4,000
Mechelininkadun varrella	900		
			Yhteensä 49,725

Näistä kolme viimeksi mainittua luistinrataa oli jääratoja, joiden yhteinen pinta-ala oli 16,400 m², maaluistinatorojen yhteinen pinta-ala oli 33,325 m², eli siis kunnallisten luistinatorojen yhteinen pinta-ala kaikkiaan 49,725 m².

Luistinaradat avattiin jo joulukuun 13 p:nä ja suljettiin maaliskuun 20—25 p:nä. Kunnan suurimmalla eli Eläintarhan luistinaradalla kävi talven aikana n. 25,000 luistelijaa. Jääpallo-otteluja pidettiin n. 85. Vallilan luistinaradalla oli kävijöitä n. 30,000 ja Käpylän radalla n. 18,000. Käpylän radalla pelattiin toistasataa jääpallo-ottelua. Yksityisten hallussa olivat seuraavat luistinaradat: Johanneksen kirkon kentän rata, pinta-ala 4,000 m², Helsingfors skridskoklubb nimisellä seuralla; Kallion kentän rata pinta-ala 11,000 m², työväenurheiluliittoon kuuluvilla seuroilla; Kaisaniemen suuri kenttä, pinta-ala 11,000 m², Helsingin luisteliijoilla; Väinämöisenkadun kenttä, pinta-ala 7,000 m², Idrottsföreningen Kamraterna nimisellä seuralla; ja Hesperian ja Hakasalmen puistoissa olevat jääkiekkoalueet, pinta-ala yhteensä 3,000 m², Suomen jääkiekkoliitolla. Lisäksi jäädytettiin stadionille 12,000 m²:n suuruinen luistinrata, jossa pikaluisteliijoilla oli oma eristetty alueensa. Kaikkiaan oli kaupungissa jäädytetyn luistelualueen pinta-ala 81,325 m². Luistinatorojen käyttö oli vilkasta, vaikka tammikuun loppupuolella alkaneet pakkaset haittasivatkin luistelua. Koululaisluistelusta on tarkemmin tehty selkoa urheilulautakunnan kertomuksessa ¹⁾.

Hyppyrimäkiä oli Herttoniemessä, Käpylässä, Meilahdessa, Kaivopuistossa ja Helsinginkadun varrella. Suuria kelkkamäkiä oli Kangasalan tien kentän rinteessä ja Kaivopuistossa kaksi mäkeä vastakkain. Pieniä mäkiä oli 16, nimittäin Kapteeninkadun, Sepänkadun, Telakkakadun ja Lapinlahdenkadun puistoissa, Runebergin- ja Sammonkadun kentällä, Dagmarin- ja Museokadun kulmassa, Hesperian- ja Runeberginkadun risteyksessä, Haapaniemen kentällä, Pasilassa, Torkkelinkujan mäellä, Hauhontien ja Suvannontien varrella, Kallion kentällä, Siltavuorenrannassa kaksi mäkeä vastakkain ja Suomenlinnassa.

Talvella 1941 helsinkiläiset hiihtivät ahkerasti. Nyt alettiin ensimmäisen kerran hiihtäjiä myöskin opastaa hiihtämisessä. Eläintarhassa ja Hertto-

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 203.

niemessä olevissa slalom- eli pujottelumäissä yksityiset opettajat pitivät hiihtokursseja. Helsingin latu nimisen seuran toimesta viitoitettiin myöskin kaupungin lähiympäristössä eri suuntiin meneviä hiihtolatuja. Niinpä latujen lähtö- ja päätepaikkoina olivat m.m. Munkkiniemi, Lauttasaari, Laakson ratsastuskenttä ja Liisankadun pää. Latujen pituus oli 7—14 km. Myöskin Suomen retkeilyjärjestön julkaisemassa kirjassa Hiihtävä Helsinki suositeltiin n. 20 eri hiihtoreittiä Helsingin ympäristössä.

Kesätoiminta. Toukokuussa järjestettyyn Suomen ja Ruotsin väliseen maaottelumarssiin osallistui n. 150,000 helsinkiläistä. Varsinainen kesäurheilutoiminta oli sangen vilkasta sodan puhkeamiseen saakka. Kylmän kevään takia voitiin urheilukentät avata tavallista myöhempään. Toukokuun 2 p:nä kentät olivat kuitenkin yleisön käytössä Pallokenttää lukuunottamatta, joka avattiin vasta toukokuun 30 p:nä. Velodromilla pidettiin helatorstaina avajaisjuhla, jossa oli ulkomaisiakin urheilunharrastajia. Eläintarhan urheilukentällä pidettiin 25 pääsymaksullista kilpailua, joista suurin osa oli keväällä pidettyjä jalkapallo-otteluja. Katselijoita oli yhteensä n. 15,000. Pallokentällä suoritettiin 23 pääsymaksullista ottelua, joista osa oli sotilasotteluja. Katselijoita oli 19,324 ja bruttotulot n. 175,000 mk. Jalkapalloharjoittelijoille myytiin 20 mk:n kausikortteja 355 kpl ja 2,072 markan maksavaa kertalippua. Pallokentän pukusuojarakennus valmistui kertomusvuonna. Sen yläkerta vuokrattiin eri urheiluseuroille ja alakeran kaksi suurta pukeutumissalia oli maksutta harjoittelijoiden käytettävissä. Raviradan uusia ruohokenttiä käytettiin vain jonkin verran sotilaiden jalkapalloharjoituksiin. Velodromin katsomorakennuksen pukuhuoneita luovutettiin tammikuun puolivälistä urheiluseuroille voimistelu- ja nyrkkeilyharjoituksia varten.

Kaisaniemen verkkopallokenttä avattiin toukokuun 16 p:nä. Alussa kentän käyttö oli sangen vilkasta, mutta supistui keski- ja loppukesällä hyvin pieneksi. Vuokrattujen tuntien lukumäärä oli vain 814, edellisenä kesänä 2,133.

Kansanpuistot. Pitkän ja kylmän kevään takia yleisö ryhtyi tavallista hitaammin pystyttämään telttojaan kansanpuistojen leirialueille ja lisäksi uudelleen puhjennut sota supisti huomattavasti kansanpuistojen käyttöä ja oleskelua niissä. Voitanee sanoa, että yleisöä kävi muutamissa kansanpuistoissa vähemmän kuin puolet rauhanaikaisiin oloihin verraten, jopa toisissa puistoissa vain n. kolmasosa ¹⁾. Tähän vaikuttivat myöskin epä-säännölliset liikenneolot sekä kesä- ja elokuussa sattuneet tavallista runsaammat sateet. Heinäkuu oli sen sijaan kaunis. Veden lämpö määrä oli koko kesän sangen korkea. Hietarannan uimaranta avattiin virallisesti toukokuun 29 p:nä ja suljettiin syyskuun 6 p:nä. Siellä kävi n. 250,000 henkilöä eli puolet entisestä määrästä. Lukuisat ilmahälytykset vaikuttivat myöskin yleisön vähenemiseen. Hietarannan pukusuojaa käytti 51,600 henkilöä, joista naisia 27,150. Henkilökunnan lukumäärä oli 14, joista pukusuojaassa työskenteli 6, siivoojina 5 ja päivävärtijoina 3. Yövärtioinnista huolehti Suomen vartioimis- ja sulkemis oy. Kesän aikana hukkui 4 henkilöä, joista eräs hukuttautui. Rannalla ei ollut soittoa.

Syrjäiseen asemaansa katsoen oli Seurasaaressa uimalaitoksen käyttö vilkasta, mutta Korkeasaaren uimalaitoksen hyvin vähäistä. Eri uimaseuro-

¹⁾ Vrt. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja 1942/43.

jen hallussa olevien uimalaitosten toiminta käy selville urheilulautakunnan kertomuksesta ¹⁾).

Vakinaisia eli vuokraa maksavia majoja eri leirialueilla oli seuraavasti: Kivinkokassa 643, Varsasaaressa 170, Lauttasaaressa 94, Satamasaaressa 93 ja Raittiusyhdistys Koitolle vuokratuissa Lammassaaressa n. 50. Sitä paitsi oli kansanpuistoissa tilapäisiä telttailijoita lauantaisin ja sunnuntaisin. Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan alueella Kulosaaren kartanon läheisyydessä oli n. 70 viikonloppumajaa. Tällaisia yksityisiä alueita oli lisäksi vuokrattuina Raitiotie ja omnibus oy:n henkilökunnalle ja poliiseille Lauttasaaressa. Samoin Helsingin retkeilyseuroille oli edelleenkin alue vuokrattuna kaupungin maalta Hevossalmen läheltä. Toiminta näissä kyseisen kesän aikana oli kuitenkin hyvin vähäistä.

Eläintarha. Korkeasaaren eläintarhan toiminnasta eläintarhan valvoja antoi seuraavat tiedot:

Vuosi 1941 muodostui hyvin hiljaiseksi vuodeksi Korkeasaaren eläintarhan toiminnassa. Myöhästyneen kesäntulon vuoksi, sään ollessa kolea koko toukokuun alkupuolen, kesäkausi pääsi varsinaisesti alkamaan vasta kyseisen kuukauden 20 p:n tienoilla. Melkoisen vilkkaana jatkui yleisön saarella käynti sitten n. kuukauden päivät, mutta muuttui varsin hiljaiseksi sodan puhjettua kesäkuussa; juhannuksen viettäjäkään ei juuri ollut. Saarella kävijäin vähälukuisuutta osoittaa sekin, että leijonalinnessa kävijäin lukumäärä aleni normaaliaikojen arkipäivien kolme- ja sunnuntaipäivien neljännumeroisista luvuista vastaavasti kaksi- ja kolmennumeroisiin lukuihin. Myöskin saaren henkilökuntaan kuuluvia reserviläisiä alettiin kutsua sotapalvelukseen. Näissä olosuhteissa lopetettiin saarella järjestetyt lasten huviajelut ja -ratsastukset, samoin suljettiin kivennäiskokoelmat ja n.s. akvaario; viimeksi mainittu avattiin kuitenkin syyskesällä uudelleen.

Mitkään suoranaiset sotatoimet eivät kertomusvuonna saareen ulottuneet. Ilmahälytysten sattuessa yleisö maastoutui tai suojautui saaren pieneen pommisuojaan, johon ei kuitenkaan sopinut kerrallaan kuin 20—30 henkilöä. Katajanokan sotasatamassa syyskuun lopulla sattuneen räjähdysten yhteydessä särkyi ikkunoita useista saaren rakennuksista.

Henkilökunta. Sota- ja työpalveluun kutsuttujen henkilöiden tilalle hankittiin tilapäistä työvoimaa. Eläintenhoitajain kesälomat keskeytettiin toistaiseksi ja yksityisissä hoitoryhmissä toimitettiin uudestaanryhmiä, joten ryhmien luku väheni seitsemästä kuuteen.

Korjaus- ja uudisrakennustyöt. Useimmat eläintarhassa kertomusvuonna suoritetuista korjaustoista olivat tavanmukaisia vuosikorjauksia. Suurempana korjaustyönä on kuitenkin mainittava talven aikana suoritettu vesilintutarhan uusiminen. Kuten edellisen vuoden kertomuksessa jo mainittiin, aloitettiin työ, jonka suoritti pääasiassa vapautuneiden vankien työryhmä tällaisiin töihin varatun erikoismäärärahan turvin, jo edellisen vuoden syksynä. Tarhan entinen, ränsistynyt säleaita purettiin ja sen tilalle tehtiin luonnonkivistä muuraamalla kivikoroke, jonka varaan pystytettiin vahvasta panssariverkosta uusi aita rautakiskopylväin sekä verkon alaja ylälaidassa olevin nelisnurkkaisin puujuoksuin. Välittömästi aidan ääreen sen ulkopuolelle tehtiin entisen kuoppaisen polun tilalle, yllä mainitun kivikorokkeen tasoon, hyvin pohjustettu, sileä ja tilava kävelytie. Kun

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 204.

kyseinen koroke kohosi tarhanpuoleisesta maapohjasta jo n. 50—80 cm, voitiin itse aidan korkeus ilman pelkoa lintujen ylipääsystä supistaa 135 cm:ksi, joten varttuneemmat katsojat voivat tarkastella tarhan asukkaita vapaasti aidan ylitse. Samaan tapaan uusittiin tarhan pohjoispuoleinen päätyaita, kuitenkin siten, että aidan kivijalka kohosi täällä kapeana tien pinnasta. Tarhan vanhat väliaidat jätettiin toistaiseksi silleen. Uutta aitaa on n. 135 juoksumetriä. Kolmas uudistus koski tarhan vesialuetta, joka etenkin matalan veden aikana oli suureksi osaksi kuivana. Lisäksi entisen, ahtaamman tarhan jäljelle jätetty kivipohja pisti siitä rumasti esiin. Nyt syvennettiin vesialuetta, n. 50—70 cm, joten toinen puoli tarhasta muodostui todelliseksi vesialueeksi. Tarhan pääosastoon tehtiin kaksi munuaisenmuotoista saarta, suurempi ja pienempi, joiden reunus muurattiin pääasiallisesti edellä mainitun vanhan aidan perustan kivillä. Keskus täytettiin maalla ja siihen istutettiin hopeapajuja sekä eräitä muita pensaita. Saarten rannanpuoleisiin poukamiin liittyvää luisua kivijalkaa myöten linnut pääsivät saariin. Lisäksi tarhan erillinen lammikko puhdistettiin perinpohjin, maastoa tasoitettiin ja sen reuna varustettiin jyrkästi päättyvältä osaltaan paalutuksella tuetulla kivipenkereellä veden koverrusvaikutuksen torjumiseksi. Liikoja puita hakattiin pois. Tällä tavoin uusittuna vesilintutarha muodosti täyden vastakohdan entiselle tarhalle.

Uudisrakennuksena mainittakoon vielä n.s. Porvoonmäen tarjoiluhallin eteläpuolelle pystytetty 2-osastoinen tarha pienempiä hirvieläimiä varten. Tarhan aita tehtiin pyöreistä riu'uksista. Molemmille osastoille suunniteltiin aluksi yhteinen talli, mutta sittemmin havaittiin sopivimmaksi varustaa kumpikin osasto omalla suojallaan. Niistä saatiin kertomusvuonna vain toinen, idänpuoleinen, pystytetyksi. Talli oli eteisen ja isomman huoneen käsittävä alkukantaista tyyliä oleva pyöröhirsirakennelma yksiviettein kourulautakatoin.

Eläinten ruokinta. Elintarviketilanteen kireys aiheutti vaikeuksia eläinten, varsinkin lihan- ja kalansyöjien, ruokinnassa. Keväällä lihansaanti oli hyvin vaikeata eikä juuri minkäänlaista jätelihaakaan ollut saatavissa. Vaikeata ruokatilannetta helpotti kuitenkin se, että useilta tahoilta saatiin vastaanottaa koiria ja kissoja saaren hoidokkien ravinnoksi. Variksia saatiin myös keväällä runsaasti. Tuoreen kalan, varsinkin pääasiallisen syöttökalan, silakan, saanti oli myöskin hyvin sattuman varassa. Suurena apuna tässä olivatkin Karjakunta nimisen toiminnan jäädättämät särkivaras-tot.

Eläinkanta. Elintarvikevaikeuksien sekä elintarvikkeiden hintojen huomattavan nousun takia sai eläintarhan valvoja tehtäväkseen harkita mahdollisten supistusten toimeenpanoa eläintarhan eläimistössä. Supistuksia oli tehtävä etupäässä sellaisiin eläimiin nähden, joita oli tarhassa useampia kappaleita ja niihin eläinlajeihin nähden, joita oli helpommin saatavissa. Arvokkaita ja harvinaisia eläimiä oli säästettävä. Kun supistaminen ajateltiin suoritettavaksi osaksi lopettamalla eläimiä ja osaksi myymällä niitä ja jopa eräitä yksilöitä, kuten pöllöjä, vapauteen laskemalla, ei ohjelmaa saatu kertomusvuoden aikana täysin toteutetuksi. Tarkoituksellisten supistusten lisäksi vähensivät eläinten lukua tarhassa vuoden aikana sattuneet lukuisat kuolemantapaukset. Vuoden lopussa oli eläintarhassa 132 eläinlajia, yhteensä 406 kpl, kuten seuraavasta yhdistelmästä ilmenee:

	Kpl	Eri lajeja		Kpl	Eri lajeja
Imettäväisiä	185	51	Matelijoita	9	5
Lintuja	210	75	Kaloja	2	1
Yhteensä				406	132

Eläinhoidokkien yksilöluku supistui edelliseen vuoteen verraten 69 kpl:lla ja lajiluku 14:lla.

Lopettamalla hävitettiin eläintarhasta 2 vanhaa saksanhirveä ja 1 loukkaantunut vasikka, 1 kuusipeura, 1 poro, 1 valkohäntähirvi, 1 maa-karhu, 1 susi ja 1 leijona sekä joukko ankkoja, hanhia ja kalkkunoita. Tapaturmaisesti kuoli vapitihirviuros, naarasgemssi, metsäkauriinvasikka ja vanha urosilves. Muista tarhassa kuolleista eläimistä mainittakoon 1 hirvi, 1 metsäkauris, 1 poro, 1 kettu, 1 naali, 2 ahmaa, 2 saukkoa, 2 skunkkia, 1 mäntynäätä, 2 kivinäätä ja 1 harmaahylje; lisäksi kuoli eräitä pienempiä imettäväisiä kuten minkkejä, hillereitä ja frettejä. Tarhassa kuolleista lin-nuista mainittakoon 1 kiljukotka, 1 maakotka, 1 kalasääski, 2 papukaijaa, 1 töyhtöviiriäinen, 2 merihanhea, 1 joutsen, 2 saruskurkea, 1 neitokurki, 1 kaislarääkkä sekä joukko erilaisia fasaaneja y.m. kanalintuja, kotimaisia yö- ja päiväpetolintuja sekä pikkulintuja. Kesäkuun alkupuolella Heinä-saarilta eläintarhaan kokeilutarkoituksessa tuodut lunnit eivät menesty-neet tarhassa, vaan kuolivat 2 kuukauden kuluessa. Saksan kanssa suori-tetussa eläinten vaihdossa luovutettiin Saksaan 1 hirvi, 1 saukko ja 6 jänistä ja sieltä saatiin 1 pari Dybowsky-hirviä ja pari alppimurmeleita. Myymällä poistettiin aasiori, 2 karakullammasta, 2 vuohta, 2 mäyrää, 2 pesukarhua, suuri joukko kaniineja ja kanarialintuja sekä hiukan siipikar-jaa, yhteensä 19,535 mk:n arvosta. Kaupunginpuutarhasta siirrettiin Korkeasaareen 2 paria Peking-, 2 paria juoksu- ja 1 pari Rouen-ankkoja. Turun kaupunginpuutarhasta saatiin kääpiökana- ja helmikanakolmit, sekä Mätäsvaaran kaivokselta Vieistä naaraspuolinen hirvenvasikka; lisäksi saatiin peto- ja vesilintuja sekä pikkulintuja. Ostamalla hankittiin siniturpamarakatti.

Tarhassa syntyneistä eläimistä mainittakoon 7 leijonanpentua, 1 aasi, 2 mufflon-, 3 karakul- ja 1 sekarotuinen lammas, 2 vuohta, 1 gemssi, 2 saksanhirveä, 1 valkohäntähirvi, 1 kuusipeura, 1 metsäkauris, 1 poro, 1 laama, 2 minkkiä, 2 hopeakettua ja 1 kanadalainen puupiikkisika.

Poistettujen eläinten kirjanpitoarvoksi merkittiin vuoden päättyessä 118,970 mk ja lisääntyneiden eläinten arvoksi 72,635 mk; koko eläinkannan inventaarioarvoksi merkittiin vuoden lopussa 364,935 mk.

Leijonalinnassa kävi vuoden aikana 47,046 maksullista katsojaa, joista pääsymaksuja kertyi 77,551 mk, edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 102,749 ja 177,065 mk.

Siirtolapuutarhat ja omakotialueet. Siirtolapuutarhoja oli v. 1941 kuusi, nimittäin, Ruskeasuon, Kumpulan, Vallilan, Herttoniemen, Talin ja Oulun-kyllän siirtolapuutarhat. Palstoja oli edelleenkin yhteensä 1,221, jotka kaikki olivat viljelyksessä.

Neuvontatyö siirtolapuutarhoissa oli järjestetty samaan tapaan kuin aikaisemminkin. Viljelijöille pidettiin sopivissa tilaisuuksissa esitelmää ja havaintoesityksiä. Pakkastalvien hedelmäpuille aiheuttamia vaurioita hoidettiin parhaan mukaan ja viljelijöitä kehoitettiin poikkeuksellisten

olosuhteiden takia viljelemään entistä enemmän hyötykasveja ja supistamaan koristekasviviljelystä.

Myöskin omakotialueilla noudatettiin puutarhaneuvontatyössä edellisen vuoden toimintaohjeita. Puutarhat pyrittiin saamaan mahdollisimman tuottoisiksi. Vanhemmilla alueilla, missä maat olivat jo kunnossa, ohjattiin viljelijöitä edelleen luentojen, havaintoesitysten ja paikallisen neuvontatyön avulla. Myöskin jaettiin viljelijöille kirjoitettuja viljelysohjeita ja opaslehtisiä; puutarhakerho kokoontui kerran viikossa.

Pääpaino neuvontatyössä kohdistettiin kuitenkin uusien puutarhojen suunnitteluun ja perustamiseen. Samalla uudet viljelijät saivat tarpeellisen alkuopetuksen puutarhanhoidossa.

Uusia puutarhoja perustettiin Pirkkolan ja Koskelan omakotialueille sekä Marttilan invalidikylään.

Siirtolapuutarha- ja omakotialueille piirrettiin yhteensä 77 puutarhasuunnitelmaa. Majapiirustuksia myytiin 18. Perunapalstoja, suuruudeltaan n. 200 m², vuokrattiin n. 4,500.
